

Achterberg

dens de presentatie van de biografie, in een bij deze gelegenheid stampvolle St. Janskerk te Utrecht, het eerste exemplaar niet aan Achterbergs weduwe, maar aan diens jongste zuster moest worden uitgereikt. Ondanks haar medewerking aan de totstandkoming ervan, bleef Cathrien Achterberg-Van Baak namelijk volharden in haar opvatting dat "Gerrit zo'n biografie nooit heeft gewild".

Door het hele boek heen lijkt het alsof Hazeu, nog tijdens het schrijven, zelf een zekere twijfel is blijven behouden omtrent de rechtvaardiging van zijn monumentale onderneming. Zelfs op pagina 472 (een voorbeeld uit vele) vindt hij nog een getuige à décharge bij wie hij steun voor zijn alibi zoekt – Simon Vestdijk in dit geval – en die hij dan ook niet zonder gretigheid citeert. Waar Vestdijk (overigens met betrekking tot het werk van Edgar Allan Poe) zijn spijt betuigt over het ontbreken van onontbeerlijke biografische gegevens die tot beter begrip van Poe's werk hadden kunnen leiden, voegt Hazeu, merkbaar opgelucht, aan dit citaat toe: "'Onontbeerlijke biografische gegevens', zo'n opmerking doet een biograaf goed."

Kennelijk heeft Hazeu zich bij voortduring genoodzaakt gevoeld, zich im- en expliciet, tegen 'andersdenkenden' op dit punt te verdedigen. Zoals bijvoorbeeld tegen de notoire Achterbergkenner Andries Middelorp (auteur van, onder meer, *De wereld van Gerrit Achterberg*) die zich van meet af aan negatief heeft uitgelaten over het belang van een biografie van de dichter die, binnen de grenzen van ons taalgebied, wel de belangrijkste van deze eeuw is genoemd. Hoewel Middelorp, met veel gevoel voor realiteit, beseft dat, mét de verschijning ervan, de strijd tegen een Achterbergbiografie zinloos is geworden,

meent hij dat deze geschiedschrijving voor het verstaan van Achterbergs poëzie van nul en generlei waarde is.

Weeks na de presentatie van het boek stelde Middelorp, geïnterviewd in NCRV's *Literama*, dat – zeker bij een dramatische levensloop als die van Achterberg – kennis van de biografische feiten de lezer zelfs op een dwaalspoor kan zetten. "Ik lees die poëzie niet om Bep van Zalingen (een geliefde op wie Achterberg al vóór 1937 een vuurwapen richtte – gjp) te leren kennen", stelde hij in de bewuste radio-uitzending. En: "Het is voor mijn begrip van Achterbergs poëzie volstrekt irrelevant of die hospita Achterbergs geliefde was of niet."

Meer dan bij welke andere dichter het geval is, draagt kennis inzake Achterberg's meest in het oog springende biografische gegevens inderdaad risico's met zich mee. Tal van misverstanden liggen op de loer wanneer, met onvoldoende kennis van zaken, al te vlotte verbanden worden gelegd tussen leven en werk van deze getourmenteerde poëet. Hoe paradoxaal het ook lijkt: men moet Hazeu echter nageven dat hij, juist door het aandragen van een schier overstelpende hoeveelheid feitenmateriaal, bijdraagt aan het voorkómen, respectievelijk uit de wereld helpen, van dergelijke misverstanden. Eén zo'n, inmiddels vrij hardnekkig gebleken, misverstand is de gedachte dat men Achterbergs

Het gedicht 'Druide' in Achterbergs handschrift.

Gedeelte van Achterbergs boekenkast met eigen bundels. Foto Bert Nienhuis.

Druide

Formule in den morgenstond,
uit donkere beruwing afgerond,
bereik haar mond.

Ik teken in dit hout
stand, inhoud, tijd.
En leg het vuur aan op den grond.

Zuskeer, geladen met
antwoord van eeuwigheid,
in wind en woord.

Het witte, smettelovne paard
staat voor den nacht gereed.
Hier ligt het mwaard.

